

INHOUDSTAFEL

Ten geleide XXIII

DEEL I
HET VLAAMS PARLEMENT, EEN NAAM MET GESCHIEDENIS 1

Hoofdstuk I. Van Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap tot Vlaamse Raad 3

Hoofdstuk II. Van Vlaamse Raad tot Vlaams Parlement 4

Hoofdstuk III. De constitutionalisering van de benaming Vlaams Parlement 5

Hoofdstuk IV. De invoering van de nieuwe benaming in wetten en decreten 8

Hoofdstuk V. Vlaams Parlement verankerd in het bijzonder decreet over de Vlaamse instellingen 9

DEEL II
NORMENKADER VOOR DE VERKIEZING EN HET STATUUT VAN DE LEDEN VAN HET VLAAMS PARLEMENT 11

Hoofdstuk I. De verkiezingen in het internationaal recht 13

1. *Internationale rechtsbronnen* 13

2. *Basisbeginselen* 15

2.1. *Vrije verkiezingen* 15

2.2. *Periodieke verkiezingen* 16

2.3. *Geheime stemming* 16

2.4. *Universeel en enkelvoudig stemrecht* 17

Hoofdstuk II. De verkiezing en het statuut van de leden in de interne bevoegdheidsverdeling	19
1. <i>Overzicht</i>	19
2. <i>De bevoegdheid van de federale wetgever</i>	19
2.1. <i>Bevoegdheid van de bijzondere wetgever</i>	19
2.2. <i>Bevoegdheid van de gewone wetgever</i>	20
3. <i>Beperkte constitutionele autonomie van het Vlaams Parlement</i>	21
3.1. <i>Bevoegdheidsoverdracht</i>	21
3.2. <i>Omvang van de constitutionele autonomie</i>	23
3.3. <i>Uitoefening van de constitutionele autonomie</i>	23
4. <i>De bevoegdheid van de gewone decreetgever</i>	30
5. <i>Interne regelingen van het Vlaams Parlement</i>	31
Hoofdstuk III. Geen keshervormingen in het jaar voor de verkiezingen	34
DEEL III	
DE VERKIEZINGSFACTOREN	37
<hr/>	
Hoofdstuk I. Inleiding: het kiesrecht als grondrecht	39
Hoofdstuk II. De kiezer	42
1. <i>Kiesvoorwaarden</i>	42
1.1. <i>Nationaliteitsvoorwaarde</i>	42
1.2. <i>Leeftijdsvereiste</i>	42
1.3. <i>Woonplaatsvereiste</i>	43
1.4. <i>Niet geschorst of uitgesloten zijn van het kiesrecht</i>	44
1.4.1. <i>Strafrechtelijke ontzetting uit het kiesrecht</i>	44
1.4.1.1. <i>Historiek: van automatisme tot facultatieve rechterlijke beslissing</i>	44
1.4.1.2. <i>Duur van de ontzetting uit het kiesrecht afhankelijk van de hoofdstraf</i>	46
1.4.2. <i>Beschermingsmaatregel door de vrederechter</i>	47
1.4.3. <i>Internering</i>	48
1.4.4. <i>Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank: geen kiesonbekwaamheid</i>	48
1.5. <i>Toegang tot de gegevens in verband met uitsluiting en schorsing van het kiesrecht bijgehouden door de gemeente</i>	49
2. <i>Kiezerslijsten</i>	49
Hoofdstuk III. De kandidaat	52
1. <i>De verkiesbaarheidsvoorwaarden</i>	52
1.1. <i>Nationaliteitsvoorwaarde</i>	52
1.2. <i>Leeftijdsvereiste</i>	53
1.3. <i>Woonplaatsvereiste</i>	53
1.4. <i>Niet ontzet zijn uit het recht om verkozen te worden</i>	54
1.5. <i>Niet ontzet zijn uit het kiesrecht</i>	56

2. Overige beperkingen van de verkiesbaarheid	57
2.1. Verbod van kandidaatstelling op basis van de uitgeoefende beroepsactiviteit	57
2.2. Voorwaarden inzake voordracht van de kandidatenlijst	57
2.3. Invloed van onverenigbaarheden op de verkiesbaarheid	58
3. Verkiesbaarheidsvoorwaarden voor Vlaams Parlement en Federaal Parlement (quasi-)identiek	59
4. Verkiesbaarheidsvoorwaarden ook belangrijk na de verkiezingen	60
 Hoofdstuk IV. De kandidatenlijsten	 61
1. Effectieve kandidaten en kandidaat-opvolgers	61
2. Verbod van kandidaatstelling in verschillende kieskringen	62
3. Verbod van gelijktijdige voordracht als kandidaat voor verschillende verkiezingen	63
4. Evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen	65
4.1. Oorspronkelijke quotaregeling (1994): weinig effectief en juridisch wankel	65
4.2. Van een symbolische naar een effectieve quotaregeling	66
4.3. Controle en sancties	68
 Hoofdstuk V. De politieke partijen	 69
1. De rol van politieke partijen in een democratie	69
2. Onbekend in de Grondwet, overheersend in recht en praktijk	71
2.1. Geen grondwettelijke erkenning	71
2.2. Fragmentarisch én toch dominant in de kieswetgeving	73
2.3. De overheidsfinanciering van partijen	74
2.4. Partijen als begunstigen van de Cultuurpactwet	79
2.5. Partijen als procespartij voor het Grondwettelijk Hof	79
2.6. De feitelijke macht van partijen	80
3. Beperkingen op de vrijheden en de rechten van de politieke partijen	80
3.1. Beperking op de grondrechten	80
3.2. Geen uitsluiting van deelname aan verkiezingen	84
3.3. Beperkingen op vorderingsrechten	85
3.4. Beperkingen op onbetaalbare verkiezingsbeloftes?	88
 DEEL IV	
DE VERKIEZINGSPROCEDURE	91
 Hoofdstuk I. Organisatorische principes van de verkiezingen	 93
1. Het Vlaams Parlement: een Gemeenschapsparlement samengesteld op basis van gewestelijke verkiezingen	93
1.1. Gemeenschaps- en Gewestparlementen in het federale België	93
1.2. Het Vlaams Parlement is een Gemeenschapsparlement	93
1.3. De verkiezing van het Vlaams Parlement is een gewestverkiezing	94
2. Verkiezing volgens het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging	94
3. Kieskringen en kiescolleges	96

4. Kieskringen onderverdeeld in administratieve arrondissementen, kieskantons, stemafdelingen en stembureaus	96
5. Vaststelling van de kieskringen	97
5.1. De bijzondere decreetgever is bevoegd	97
5.2. Voorwaarden waaraan een kieskring moet voldoen	98
5.3.1. Een kieskring bestaat uit een of meer administratieve arrondissementen	98
5.3.2. Een kieskring mag de gewestgrenzen niet overschrijden	99
5.3.3. Grootte van de kieskring heeft invloed op de evenredige vertegenwoordiging (en <i>vice versa</i>)	100
6. De kieskringen in het Vlaamse Gewest	101
6.1. Van elf naar vijf Vlaamse kieskringen	101
6.2. Aantal zetels in elke kieskring	103
6.3. Overzicht van de kieskringen in het Vlaamse Gewest – indeling en zetelaantal	104
7. Verkiezing van de Brusselse leden van het Vlaams Parlement	106
7.1. De kieskring Brussel-Hoofdstad	106
7.2. Brussels kiesstelsel gedeeltelijk van toepassing	107
7.3. Voordracht van kandidaten in Brussel-Hoofdstad	107
7.3.1. Afwijkende verkiesbaarheidsvoorwaarden voor kandidaten in Brussel-Hoofdstad	107
7.3.2. Verschillen tussen de voordracht van kandidatenlijsten voor het Vlaams Parlement en voor het Brussels Hoofdstedelijk Parlement	108
7.4. Verkiezing door een Brussels kiescollege	109
7.5. Verdeling van de zetels en mededeling van de resultaten	110
8. Datum van de verkiezingen	110
8.1. Gewone verkiezingen	110
8.1.1. Verkiezingsdatum Europees Parlement is ook verkiezingsdatum Vlaams Parlement	110
8.1.2. Deelstaten weldra bevoegd om zelf de datum van hun parlementsverkiezingen te bepalen?	111
8.2. Tussentijdse verkiezingen	112
8.3. Vaker samenvallende verkiezingen in de toekomst?	113
8.4. Bekendmaking verkiezingsdatum op Europees niveau	114
9. Taalgebruik bij de verkiezingen	114
9.1. Bevoegdheidsverdeling	114
9.2. Taalregeling van de kiesverrichtingen in het Nederlandse taalgebied	115
9.3. Taalregeling van de kiesverrichtingen in de faciliteitengemeenten en in Brussel-Hoofdstad	116
9.3.1. Taalgebruik van de voorzitters van de stembureaus	116
9.3.2. Tweetalige stembiljetten in de faciliteitengemeenten	117
9.3.3. Tweetalige stembiljetten in Brussel-Hoofdstad	117
9.4. Taalgebruik van de partijen en kandidaten	118
10. Praktische organisatie van de verkiezingen	118
Hoofdstuk II. Voordracht van kandidatenlijsten	120
1. Letterwoorden	120
1.1. Kandidatenlijsten worden aangeduid met een letterwoord	120
1.2. Verzoek tot het verbod op het gebruik van letterwoorden	121
1.3. Bescherming van een letterwoord	122

1.4. Verzoek tot gebruik van een beschermd letterwoord	123
2. Loting van volgnummers	124
2.1. Loting van volgnummers voor partijen die ook deelnemen aan Europese en/of federale parlementsverkiezingen	124
2.2. Loting van volgnummers voor partijen die alleen deelnemen aan de verkiezing van het Vlaams Parlement	125
3. Voordrachtsakten	125
3.1. Gegevens over de kandidaten	125
3.2. Ondertekening van de voordrachtsakte	126
3.3. Akte van bewilliging	127
3.4. Indiening van de voordrachtsakten	128
3.5. Intrekken van een kandidatuur	129
4. Voordracht van kandidatenlijsten in Brussel-Hoofdstad	129
5. Geen lijstenverbinding	130
6. Controle van de voordrachten	131
6.1. Inzage in elkaars voordracht	131
6.2. Tijdstip van de controle	132
6.3. Voorwerp van de controle	132
6.3.1. Geldigheid van de voordracht en de bewilligingsakte	132
6.3.2. Verkiesbaarheid van de kandidaten	132
7. Afsluiting van de kandidatenlijsten	133
7.1. Voorlopige afsluiting van de kandidatenlijsten	133
7.2. Bezwaarschriften	133
7.3. Memorie van betwisting en aanvullings- of verbeteringsakten	134
7.4. Definitieve afsluiting van de kandidatenlijst	134
7.5. Beroep	135
7.6. Uitroeping van de gekozenen in geval van verkiezing zonder stemming	136
7.7. Opmaak van het stembiljet	136
7.8. Overlijden van een kandidaat nadat de kandidatenlijst definitief afgesloten is	137
8. Chronologisch overzicht van de voordrachtsprocedure	137

DEEL V DE KIESCAMPAGNE 145

Hoofdstuk I. Fundamentele vrijheden als grondslag voor de kiescampagnes 147

1. Inleiding	147
2. De vrijheid van politieke meningsuiting	147
2.1. Principe	147
2.2. Geen absolute vrijheid	149
2.2.1. Grenzen aan de meningsuitingen van en over politici	149
2.2.2. De rol van media en andere tussenpersonen	153
2.2.3. Beperkingen op de publicatie van opiniepeilingen?	154
2.2.4. Beperking in de tijd op verkiezingscampagnes?	156
2.3. Strafrechtelijke beperkingen	157
2.4. Burgerrechtelijke beperkingen	158
2.4.1. De zorgvuldigheidsnorm	158

2.4.2. Recht van antwoord	159
2.5. Intellectuele rechten en portretrecht	161
2.5.1. Vrijheid van citeren	161
2.5.2. Hyperlinks	162
2.5.3. De parodie	162
2.5.4. Het gebruik van logo's van derden	163
2.5.4. Het portretrecht	164
2.5.5. De afbeelding van eigendommen	165
3. De vrijheid van vreedzame politieke vergadering	165
3.1. Een grondrecht op politieke bijeenkomsten	165
3.2. Bijeenkomsten in open lucht	168
3.3. Bijeenkomsten in een besloten ruimte	171
3.3.1. Openbare bijeenkomsten in afgesloten plaatsen	172
3.3.2. Privévergaderingen in afgesloten plaatsen	173
3.3.3. Terbeschikkingstelling van zalen	174
Hoofdstuk II. De campagnemiddelen	175
1. Inleiding	175
2. De klassieke offline campagnemiddelen	175
2.1. Verkiezingsdrukwerk	175
2.1.1. Algemene verplichtingen	175
2.1.2. De bedeling van drukwerk in brievenbussen	176
2.1.2.1. De opdracht van bpost	176
2.1.2.2. Geadresseerd verkiezingsdrukwerk	177
2.1.2.3. Niet-geadresseerd verkiezingsdrukwerk	179
2.1.3. De verspreiding van pamfletten of flyers	181
2.1.4. Verkiezingsposters of affiches	182
2.2. Politieke activiteiten in onderwijsinrichtingen	186
2.3. Geschenken en beloftes van voordelen, of dreigen met nadelen	189
2.4. Huis-aan-huisbezoeken	190
2.5. Telefooncampagnes	190
2.6. Een laatste inspanning aan het kieslokaal	190
3. De digitale campagnemiddelen	191
3.1. Eigen website en sociale media	191
3.2. Elektronische mailings	194
4. Betaalde toegang tot diverse media	195
4.1. Betaalde toegang tot gedrukte media en nieuwswebsites	195
4.2. Betaalde toegang tot sociale media en zoekmachines	196
4.2.1. Een controversieel campagnemiddel	196
4.2.2. Europese regulering van betaalde, gerichte politieke reclame	199
4.2.2.1. Definitie van politieke reclame	199
4.2.2.2. Transparantie- en zorgvuldigheidsverplichtingen	200
4.2.2.3. Gebruik van persoonsgegevens voor microtargeting	201
4.2.2.4. Verbod op verlening advertentiediensten aan opdrachtgevers uit derde landen	203
4.3. Betaalde toegang tot zendtijd op de omroepen	203
4.3.1. Geen subjectief recht	203
4.3.2. Verbod op politieke advertenties op de omroepen tijdens de sperperiode	204
5. Onbetaalde toegang tot omroepprogramma's	210

5.1. Omroepen en de gelijke kiesstrijd	210
5.2. Verkiezingszendtijd voor politieke partijen	215
5.3. Redactionele autonomie en onpartijdigheid in de verkiezingsprogramma's	217
6. Regeringsmededelingen en mededelingen van de parlementsvoorzitters	220
Hoofdstuk III. Beperking en controle van de verkiezingsuitgaven	223
1. Wettelijk kader	223
1.1. Situering: regeling verkiezingsuitgaven is onderdeel van een groter geheel	223
1.2. Bevoegdheidsverdeling	224
1.2.1. Regeling van de verkiezingsuitgaven m.b.t. deelstaatverkiezingen oorspronkelijk exclusief federaal	224
1.2.2. De decreetgever bevoegd om de controleprocedure vast te stellen, het Vlaams Parlement bevoegd om de controle uit te oefenen (2001)	225
1.2.3. Decreetgever bijkomend bevoegd om sancties voor inbreuken door de politieke partijen vast te stellen (2004)	226
1.3. Regelgeving beperkt aangepast na GRECO-rapport	227
1.4. Vademecum Verkiezingsuitgaven	229
2. Toepassingsgebied regelgeving verkiezingsuitgaven	231
2.1. Politieke partijen, kandidaten en derden	231
2.2. De sperperiode	232
3. Plafonnering van de verkiezingsuitgaven	233
3.1. Doel	233
3.2. Begrip verkiezingsuitgaven	233
3.3. Uitgavenplafond voor politieke partijen	234
3.4. Uitgavenplafond voor kandidaten	235
3.4.1. Uitgavenplafond afhankelijk van de status van de kandidaat en de grootte van de kieskring	235
3.4.2. Overdraagbaar bedrag van een partij naar individuele kandidaten (25 %-10 %-regel)	238
3.4.3. Gemeenschappelijke campagnes	238
3.4.4. Boegbeeldenregeling	238
3.4.5. Aanrekening federale regeringsmededelingen	238
3.5. Kiespropaganda door derden	240
4. Verboden campagnemiddelen	240
5. Private politieke financiering	243
5.1. Situering	243
5.2. Giften	244
5.3. Sponsoring	246
5.4. Registratie en controle van giften en sponsoring	246
5.4.1. Situering	246
5.4.2. Registratie en controle van de giften en de sponsoring besteed aan verkiezingsuitgaven	248
5.4.3. Sancties	249
6. Controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de middelen	249
6.1. Controle door een parlementaire commissie: gebrek aan onafhankelijkheid problematisch	249

6.2. De aangifte en de controle van de verkiezingsuitgaven	251
6.2.1. Aangifte van de verkiezingsuitgaven en herkomst van de geldmiddelen	251
6.2.2. Controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen	252
6.3. Sancties	253
6.3.1. Sancties voor schendingen door politieke partijen	253
6.3.2. Strafsancties voor schendingen door individuele kandidaten en derden	254
6.4. Beroepsmogelijkheden?	256
6.5. Controle en sancties bij deelname aan gelijktijdige verkiezingen	257
6.6. Chronologisch overzicht	258

DEEL VI

VAN STEMMING TOT AANWIJZING VAN DE VERKOZENEN

259

Hoofdstuk I. Stemming

261

1. <i>Opkomstplicht maar geen stemplicht</i>	261
2. <i>De stemming is vrij</i>	262
3. <i>Persoonlijk of bij volmacht</i>	263
4. <i>De stemming is geheim</i>	265
5. <i>Elektronische stemming</i>	266
5.1. <i>Situering</i>	266
5.2. <i>Elektronisch stemmen met papieren bewijsstuk</i>	267
5.3. <i>Wie stemt elektronisch?</i>	268
5.4. <i>Controle door College van Deskundigen</i>	269
6. <i>Lijststemmen en naamstemmen</i>	270
7. <i>Controle door internationale verkiezingswaarnemers</i>	271
8. <i>Getuigen</i>	271

Hoofdstuk II. De telling van de stemmen

273

Hoofdstuk III. Toewijzing van de zetels aan de lijsten

274

1. <i>Evenredige vertegenwoordiging</i>	274
2. <i>Kiesdrempel</i>	274
3. <i>Stappen in de zetelverdeling</i>	275
3.1. <i>Stemcijfer van elke lijst</i>	275
3.2. <i>Kiesdeler</i>	275
3.3. <i>Aantal zetels per lijst</i>	276

Hoofdstuk IV. Aanwijzing van de verkozenen en de opvolgers

277

1. <i>Meer zetels dan kandidaten</i>	277
2. <i>Meer kandidaten dan zetels: volgorde van verkiezing</i>	277
2.1. <i>Principe</i>	277
2.2. <i>Naamstemmen</i>	277

2.3. Overdracht van lijststemmen	277
2.4. Aanwijzing van de opvolgers	279
Hoofdstuk V. Bekendmaking van de resultaten en vernietiging van de stembiljetten	280
1. Bekendmaking van gedeeltelijke resultaten	280
2. Bekendmaking van de definitieve resultaten	280
3. Tijdelijke bewaring en vernietiging van de stembiljetten	280
DEEL VII	
VERNIEUWING VAN HET PARLEMENT	283
Hoofdstuk I. Algemene begrippen	285
1. <i>Legislatuur of zittingsperiode</i>	285
2. <i>Zitting</i>	286
2.1. Begrip	286
2.2. Opening van een zitting	287
2.2.1. Opening van een gewone zitting	287
2.2.2. Opening van een buitengewone zitting	288
2.2.3. Vervroeging van de gewone zitting versus bijeenroeping van de buitengewone zitting	288
2.3. Sluiting van een (gewone of buitengewone) zitting	289
3. Reces	290
4. Geen ontbinding van het Vlaams Parlement	292
Hoofdstuk II. Opening van de zitting	293
Hoofdstuk III. Controle van de verkiezingen en onderzoek van de geloofsbrieven	294
1. <i>Zelfcontrole door het parlement, geen beroep mogelijk</i>	294
2. <i>Dubbel onderzoek: geldigheid van de verkiezingen en controle van de verkiesbaarheidsvoorwaarden</i>	300
2.1. Geldigheid van de verkiezingen	300
2.2. Onderzoek van de geloofsbrieven	301
2.3. Geen controle van de onverenigbaarheden	302
3. <i>Uitoefening van de controlebevoegdheid</i>	302
3.1. Wie voert het onderzoek?	302
3.2. De verschillende fasen van het onderzoek	303
3.2.1. Het administratief onderzoek	303
3.2.2. Het aanvullend administratief onderzoek	304
3.2.3. Onderzoek door de plenaire vergadering	304
3.2.4. Samenstelling van en onderzoek door een commissie voor de geloofsbrieven	305
3.2.5. Onderzoek door de commissie(s) voor de geloofsbrieven	307
3.2.6. Beslissing van de plenaire vergadering	307
3.2.7. Hertelling van stemmen	308

3.2.8. De nietigverklaring van de verkiezingen	309
3.2.9. Uitroepen tot volksvertegenwoordiger en opvolger	310
3.2.10. Het onderzoek van de geloofsbrieven in geval van het openval- len van een mandaat	310
Hoofdstuk IV. Eedaflegging	312
1. Een vrije keuze	312
2. De eedformule	312
3. Plaats en tijdstip	313
4. Het taalgebruik	314
5. De betekenis van de eedaflegging	315
5.1. De aanvang van de uitoefening van het mandaat	315
5.2. Automatische beëindiging of schorsing van onverenigbare bedienin- gen of ambten	315
5.3. De reeds voorlopig en voorwaardelijk inroepbare parlementaire im- muniteiten worden definitief	315
5.4. De parlementaire vergoeding	316
5.5. De mandaten- en vermogensaangifte	316
6. Eedaflegging door een ontslagnemend regeringslid	317
Hoofdstuk V. Installatie van het Vlaams Parlement	319
Hoofdstuk VI. De vorming van fracties	320
1. Het belang van fracties	320
2. Het statuut van fracties	320
2.1. Juridische grondslag	320
2.2. Fractievorming	321
2.3. Politieke en materiële gevolgen van fractievorming	322
2.3.1. Fracties en de werking van het parlement	322
2.3.2. Fractietoelagen	324
2.3.3. Fractiesecretariaat	324
2.3.4. Aanvullende partijfinanciering veronderstelt fractievorming	325
Hoofdstuk VII. De parlementaire bestuursorganen	327
1. Het Bureau	327
1.1. Samenstelling van het Bureau	327
1.2. Taak van het Bureau	328
2. Het Uitgebreid Bureau	328
2.1. Samenstelling van het Uitgebreid Bureau	328
2.2. Taak van het Uitgebreid Bureau	329
Hoofdstuk VIII. Verkiezing van de deelstaatsenatoren	331
1. De deelstaten vertegenwoordigd in de senaat	331
2. Verdeling van de mandaten van deelstaatsenatoren en de aanwij- zingsprocedure	332
3. Procedure voor de vervanging van een deelstaatsenator	335
4. Begin en einde van het mandaat als deelstaatsenator	336

5. Vergoeding van de deelstaatsenatoren 337
 6. Onverenigbaarheid van toepassing op een deelstaatsenator 338

Hoofdstuk IX. Oprichting, benaming en samenstelling van de commissies 340

DEEL VIII STATUUT VAN DE VLAAMSE VOLKSVERTEGEN- WOORDIGER 343

Hoofdstuk I. Mandaat van de Vlaamse volksvertegenwoordiger 345

1. Algemene beginselen 345
 - 1.1. Publiekrechtelijk statuut van het parlementair mandaat 345
 - 1.2. Beperkt dubbelmandaat 347
2. Begin en einde van het mandaat 348
 - 2.1. Normale duur van het mandaat 348
 - 2.2. Begin van het mandaat 348
 - 2.3. Einde van het mandaat 349
3. Voortijdige beëindiging van het parlementair mandaat 349
 - 3.1. Overlijden 349
 - 3.2. Vrijwillig ontslag 349
 - 3.3. Ontslag en schorsing van rechtswege 351
 - 3.4. Vervallenverklaring 353
4. Opvolging en vervanging van een volksvertegenwoordiger 354
 - 4.1. Opvolgers en plaatsvervangers 354
 - 4.2. Opvolging van de Brusselse leden van het Vlaams Parlement 356
 - 4.3. Schematisch overzicht 356
 - 4.4. Aanvullend onderzoek van de geloofsbrieven 357

Hoofdstuk II. Parlementaire onverenigbaarheden 359

1. Begripsomschrijving 359
 - 1.1. Onverenigbaarheden die inherent en niet inherent zijn aan het parlementair mandaat 359
 - 1.2. Absolute en relatieve onverenigbaarheden 359
 - 1.3. Onverenigbaarheden zijn geen verkiesbaarheidsvoorwaarden 359
 - 1.4. Onverenigbaarheden als regels die de samenstelling van het parlement beïnvloeden 360
2. Bevoegdheid inzake het vastleggen van parlementaire onverenigbaarheden 361
 - 2.1. Exclusieve bevoegdheid van de wetgevende macht 361
 - 2.2. Bijzondere wetgever en bijzondere decreetgever bevoegd 362
 - 2.2.1. Overeenkomstige toepassing van de federale parlementaire onverenigbaarheden 362
 - 2.2.2. Constitutionele bevoegdheid van de bijzondere decreetgever 363
 - 2.3. Ook wet- en decreetgever bevoegd 364
 - 2.4. Niet alle onverenigbaarheden zijn geoorloofd 364
3. Gelijktijdige uitoefening van twee onverenigbare functies: gevolgen 366

3.1. Het ontstaan van onverenigbaarheden	366
3.2. Gevolgen van de verkiezing tot Vlaams volksvertegenwoordiger voor de onverenigbare functie	367
3.2.1. Ontslag van rechtswege na de verkiezing tot Vlaams volksvertegenwoordiger	367
3.2.2. Ontslag van rechtswege na de eedaflegging als Vlaams volksvertegenwoordiger	368
3.2.3. Automatisch politiek verlof na de eedaflegging als Vlaams volksvertegenwoordiger	368
3.2.4. Ontslag uit de onverenigbare functie als voorwaarde voor de eedaflegging	369
3.3. Gevolgen van de aanvaarding van een onverenigbare functie voor het mandaat van Vlaams volksvertegenwoordiger	369
4. Overzicht van de onverenigbaarheden met het mandaat van Vlaams volksvertegenwoordiger	370
4.1. Onverenigbaarheden met politieke functies	370
4.2. Onverenigbare functies bij instellingen met rechtsprekende bevoegdheden en aanverwante instellingen	372
4.3. Onverenigbaarheden met functies bij uitvoerende en adviserende organen	374
4.3.1. Onverenigbaarheden met functies en mandaten bij de federale overheid	374
4.3.2. Onverenigbaarheden met functies en mandaten in interfederale instellingen	381
4.3.3. Onverenigbaarheden met functies en mandaten bij de Vlaamse overheid	381
4.3.3.1. Wettelijke onverenigbaarheid op basis van het statuut van Vlaams volksvertegenwoordiger	381
4.3.3.2. Reglementaire onverenigbaarheid met het mandaat van Vlaams volksvertegenwoordiger	382
4.4. Beperkte verenigbaarheid met lokale en uitvoerende mandaten	389
4.4.1. Niet meer dan één bezoldigd uitvoerend mandaat	389
4.4.2. Definitie	390
4.4.3. Onbezoldigde uitvoerende mandaten	391
4.5. Overige onverenigbaarheden en ontzeggingen	392
4.5.1. Onverenigbaarheid met de functie van door de staat bezoldigde bedienaar van erediensten	392
4.5.2. Onverenigbaarheid met privéfuncties	392
4.5.3. Ontzeggingen	392
4.5.4. Toekenning van eretekens en adellijke titels	393
4.5.5. Gevolgen van een onverenigbaarheid na beëindiging mandaat	394
Hoofdstuk III. Politiek verlof	395
1. Situering	395
2. Overzicht van personeelscategorieën die een stelsel van politiek verlof genieten	395
2.1. Personeel van de Vlaamse administratie	395
2.2. Personeel van de administratie van het Vlaams Parlement	396
2.3. Onderwijspersoneel van de Vlaamse Gemeenschap	397
2.3.1. Basis- en secundair onderwijs	397

2.3.2. Hogescholen en universiteiten	397
2.4. Personeel bij de federale overheid	399
2.5. Personeel bij de lokale en provinciale overheden	399
2.6. Werknemers in de privésector	400
Hoofdstuk IV. Immuniteiten	401
1. Parlementaire onverantwoordelijkheid	401
1.1. Situering	401
1.2. Duur	403
1.3. Aard van de parlementaire onverantwoordelijkheid	404
1.4. Inhoud	404
1.4.1. Meningen en stemmen	404
1.4.2. In de uitoefening van het ambt	404
1.4.3. Vervolgning of onderzoek	408
1.4.4. Disciplinaire maatregelen wegens ordeverstoring of schending van de geheimhoudingsplicht	408
1.5. Bijzonder geval: verkiezing tot minister	409
1.6. Onverantwoordelijkheid van derden op grond van artikel 58 van de Grondwet?	410
2. Parlementaire onschendbaarheid	412
2.1. Situering	412
2.1.1. Een uiting van het evenwicht tussen de machten	412
2.1.2. Geen onevenredige inperking van het recht op toegang tot de rechter	412
2.1.3. Historische evolutie	413
2.1.4. Geen afwijking van het strafrecht, wel aanvulling op de strafprocedure	414
2.1.5. Duur van de parlementaire onschendbaarheid	414
2.1.6. Aard van de parlementaire onschendbaarheid	416
2.1.7. Inhoud van artikel 59 van de Grondwet	417
2.2. Bijzondere strafprocedureregels	417
2.2.1. Het instellen van de strafvordering	417
2.2.2. Het bevelen van dwangmaatregelen waarvoor het optreden van een rechter vereist is	418
2.2.2.1. Het bevelen van dwangmaatregelen	418
2.2.2.2. Huiszoeking en inbeslagneming	420
2.2.2.3. Vrijwillige medewerking, minnelijke schikking en inwerkingstelling	421
2.2.3. De opheffing van de parlementaire onschendbaarheid	422
2.2.3.1. De verwijzing naar of de rechtstreekse dagvaarding voor een hof of een rechtbank	422
2.2.3.2. De aanhouding	424
2.2.3.3. De rol van het parlement bij de opheffing van de onschendbaarheid	425
2.2.3.4. Omvang van de opheffing van de onschendbaarheid	427
2.2.3.5. Bijzonder geval: de ontdekking op heterdaad	427
2.3. Mogelijkheden tot schorsing van bepaalde aspecten van de strafprocedure	431
2.3.1. Schorsing van de vervolging op verzoek van het parlementslid	431
2.3.1.1. Principe	431

2.3.1.2. Voorwerp van de schorsing	432
2.3.1.3. Tijdstip van het verzoek tot schorsing	432
2.3.1.4. Duur van de schorsing	432
2.3.2. Schorsing op initiatief van het parlement	432
2.3.2.1. Principe	432
2.3.2.2. Het voorwerp van de vordering tot schorsing	433
2.3.2.3. Tijdstip van de vordering	433
2.4. Parlementaire procedure	434
2.5. Onschendbaarheid van deelstaatsenatoren	435

Hoofdstuk V. Materieel statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers 437

1. Parlement legt zelf financieel statuut van zijn leden vast	437
2. Parlementair inkomen	438
2.1. Parlementaire vergoeding	438
2.1.1. Kwalificatie van de parlementaire vergoeding	438
2.1.2. Bedrag van de parlementaire vergoeding	441
2.2. Forfaitaire kostenvergoeding	442
2.3. Eindejaarspremie	444
2.4. Vakantiegeld	444
2.5. Geïndividualiseerde tegemoetkomingen	445
2.5.1. Reiskostenvergoeding	445
2.5.2. Tegemoetkoming in de bijdragen voor ziekteverzekering	445
2.5.3. Kinderbijslag	445
2.5.4. Verzekeringen	446
2.5.5. Begrafenisvergoeding	446
2.6. Het parlementair inkomen in cijfers	446
2.7. Beperking van de cumul met vergoedingen voor andere politieke mandaten: de 150 %-regel	447
2.8. Vergoeding als ontslagnemend minister niet cumuleerbaar met parlementaire vergoeding	450
2.9. Absenteïsmeregeling: afwezigheid tijdens plenaire vergaderingen heeft financiële gevolgen	450
2.9.1. Situering	450
2.9.2. Langdurige afwezigheid	451
2.9.3. Veelvuldige afwezigheden	452
2.9.4. Aanwezigheid beoordeeld op basis van deelname aan plenaire stemmingen	452
2.9.5. Gewettigde en ongewettigde afwezigheden	453
2.9.6. Toepassing van de sanctie	454
2.10. Uitbetaling van het parlementair inkomen	454
3. Vergoedingen voor aanvullende verantwoordelijkheden	455
4. De uittredingsvergoeding	457
4.1. Bevoegdheid en verantwoording	457
4.2. Uittredingsvergoeding na onvrijwillig verlies mandaat	459
4.3. Bedrag en duur van de uittredingsvergoeding	461
4.4. Aanvraag en uitbetaling	462
4.5. Schorsing van het recht op de uittredingsvergoeding	463
4.6. Verlies van het recht op de uittredingsvergoeding	463
4.7. Stopzetting van het recht op de uittredingsvergoeding	463

4.8. Cumulatie met andere vergoedingen	464
5. Parlementair pensioen	465
5.1. Bevoegdheid om de parlementaire pensioenregeling vast te stellen	465
5.1.1. Parlementaire autonomie ...	465
5.1.2. ... versus de wet-Wijninckx	466
5.2. Parlementair rustpensioen	467
5.2.1. Pensioenleeftijd	467
5.2.2. Pensioenbedrag	468
5.2.3. Overgangsregeling: behoud opgebouwde pensioenrechten	469
5.2.4. Cumulbeperking	470
5.2.4.1. Cumul met andere pensioenen	470
5.2.4.2. Cumul met andere beroepsinkomsten	471
5.3. Overlevingspensioen	472
5.4. Aanvraag en betaling	472
5.5. Financiering en beheer van de pensioenen	473
5.6. Geschillenregeling	474
6. Andere materiële voordelen	475
6.1. P-plaat	475
6.2. Portvrijdom	475
6.3. Materiële ondersteuning	477
6.4. Gratis reiskaart	477
6.5. Dienstpaspoot	477
6.6. Fiscale behandeling	477
7. Personele ondersteuning	478
Hoofdstuk VI. Verplichte aangifte van vermogen en lijst van mandaten en beroepen	479
1. Situering	479
2. Juridische grondslag	479
3. De verplichte aangifte van mandaten en beroepen	479
3.1. Ratio	479
3.2. Aangifteplichtige personen	480
3.3. Tijdstip van de aangifte	482
3.4. Voorwerp van de aangifte	482
3.5. Wijze van indiening van de aangifte	484
3.6. Controle door het Rekenhof en de Vlaamse Opvolgingscommissie	484
3.7. Controle- en beroepsprocedure	486
3.8. Ter vergelijking: de aangifte van openbare mandaten van politieke aard	488
4. De verplichte vermogensaangifte	489
4.1. Ratio	489
4.2. Aangifteplichtige personen	490
4.3. Tijdstip van de aangifte	490
4.4. Voorwerp van de aangifte	491
4.5. Procedure van de aangifte	492
4.6. Controle door het Rekenhof en de Vlaamse Opvolgingscommissie	492
4.7. Toegang tot de vermogensaangifte	493
5. Sancties	493
6. Beoordeling	494
Hoofdstuk VII. Antiwitwaswetgeving	497

Hoofdstuk VIII. Deontologische Code van de Vlaamse volksvertegenwoordiger	498
1. Totstandkoming en draagwijdte	498
2. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	499
3. Geoorloofde vormen van dienstverlening	500
4. Materiële beperkingen aan de dienstverlening	501
5. Formele beperkingen aan de dienstverlening	502
6. Deontologie inzake dienstbetoon en verkiezingscampagnes	502
7. Verplichtingen van derden	502
8. Controle door de Deontologische Commissie	503
8.1. Klachtenbehandeling	503
8.2. Andere bevoegdheden	505

BIJLAGEN

RELEVANTE KIESWETGEVING	507
-------------------------	-----

Bijlage I. Gecoördineerde Grondwet van 17 februari 1994	509
Bijlage II. Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen	513
Bijlage III. Bijzondere Wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur en tot aanvulling van de kieswetgeving met betrekking tot de Gewesten en de Gemeenschappen	531
Bijlage IV. Bijzonder decreet van 7 juli 2006 over de Vlaamse instellingen	533
Bijlage V. Bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen	537
Bijlage VI. Gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur	541
Bijlage VII. Wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en de Brusselse leden van het Vlaams Parlement verkozen worden	595
Bijlage VIII. Wet van 19 mei 1994 tot regeling van de verkiezingscampagne en tot beperking en aangifte van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, alsmede tot vaststelling van de toetsingsnorm inzake officiële mededelingen van de overheid	622

Bijlage IX. Decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement	633
--	-----

BIBLIOGRAFIE EN AFKORTINGEN	635
------------------------------------	-----

Selectieve bibliografie	637
-------------------------	-----

Afkortingen	648
-------------	-----